

НАСОКИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ И УТВЪРЖДАВАНЕ НА НАРЪЧНИК ЗА ИЗВЪРШВАНАТА КОНТРОЛНА ДЕЙНОСТ ОТ ИНСПЕКТОРАТА НА ПРОВЕРЯВАНАТА АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА

Доц. д-р Костадин Янков Марков
ВСУ „Черноризец Храбър” – филиал Смолян
4700, гр. Смолян, ул. “Перелик” № 2, България, kosi69@abv.bg

Резюме: В статията са разгледани и представени основните насоки за разработване, утвърждаване и прилагане на наръчник за извършваната контролна дейност от инспекторатите при извършване на проверки в административните структури. Наръчникът представлява, съчетаване на съдържателни и процедурни ограничения от разработените и утвърдени вече Вътрешни правила за дейност и Методиките за инспекционната дейност на инспекторатите. Той е помагало при осъществяване от страна на инспектората на вътрешно административни контрол на извършваната дейност от проверяваната административна структура.

Ключови думи: *наръчник, контролна дейност, инспекторат, вътрешен контрол, административна структура.*

Методическите указания и Методика за инспекционната дейност, разработена от Министерството на държавната администрация и административната реформа (МДААР - 2006 г.) и утвърдена от Министъра на ДААР, определя и дават насоките за работа на инспекторатите

извършващи вътрешен административен контрол в административната система.

Работата ми, като главен инспектор в Инспектората на Агенцията за социално подпомагане ми дава основания да направя извода, че изследвайки начина на работа в инспекторатите все още част от тях нямат разработени Вътрешни правила за работа, Методика за инспекционната дейност или Наръчник за извършваната контролна дейност от инспектората на проверяваната административна структура.

Като основна причина за това състояние на инспекторатите и не разработването и прилагането и в пряката им дейност на част от задължителните нормативни документи, може да се посочат честите структурни промени в инспекторатите извършващи вътрешен инспекторски контрол на административните структури и липсата на приемственост при смяната на техните ръководители.

При извършения преглед и анализ на съществуващите в практиката на административната система разработване и прилагане на задължителни нормативни документи се установява, че повечето от тях: *Вътрешни правила за работа, Методика за инспекционната дейност или Наръчник за извършваната контролна дейност от инспектората на проверяваната административна структура* са разработени и утвърдени след извършени проверки на Сметната палата.

Съгласно нормативните изисквания и дадените методически указания наръчникът е документ, който е необходимо да се разработи от структурираните по-големи инспекторати за извършване на вътрешен административен инспекторски контрол в административната система.

При извършения преглед и анализ на съществуващата нормативна уредба и практика на инспекторати, извършващи вътрешен инспекторски

контрол показва ограничено разработване и прилагане на наръчник за извършваната контролна дейност във връзка с проверяваните административни структури.

Терминологично *наръчникът* представлява – „книга, сборник с необходими данни в някоя област”. Синоними на думата наръчник са: справочник, помагало, указател, ръководство и пътеводител.[1]

Проучванията на нормативната уредба в инспекторатите показва, че такъв инструмент – „Наръчник за извършваната контролна дейност от инспектората на проверяваната административна структура” е разработен и утвърден единствено в Инспектората на Агенцията за социално подпомагане през 2011 г. след извършена проверка от Сметната палата.[2]

Наръчникът представлява, съчетаване на съдържателни и процедурни ограничения от разработените и утвърдени вече Вътрешни правила за дейност и Методиките за инспекционната дейност на инспекторатите. Той е помагало при осъществяване от страна на инспектората на вътрешно административни контрол на извършваната дейност от проверяваната административна структура.

Прилагането на Наръчник за извършваната контролна дейност от инспектората на проверяваната административна структура в Инспекторатите, ще подпомогне изработването на Единни стандарти за работа, регламентиращи общите в частност процедурни изисквания за дейността и ще подпомогне контрола на качеството на извършваната контролна дейност от Инспекторатите, а с това и на дейността на администрацията.

При извършения анализ на съществуващата практиката за разработени и утвърдени наръчници за работата на инспекторатите в административната система, могат да се изведат и синтезират следните

основни *раздели*, които могат да послужат за разработване, утвърждаване, прилагане и по-нататъшна работа за усъвършенстване на наръчника за извършваната контролна дейност от инспекторите на проверяваната структура в инспекторатите на министерствата и агенциите:

- Същност на контролната дейност, извършвана от инспектората;
- Основание за извършване на контролната дейност в административната структура;
- Основна цел на контролната дейност;
- Принципи на извършваните проверки;
- Мисия на контролната дейност;
- Основни задачи на контролната дейност;
- Правомощия и задължения на инспекторите при извършване на специализирания контрол;
- Планиране на контролната дейност извършвана от Инспектората;
- Видове контрол извършван от Инспектората;
- Заповед за извършване на проверката в административната структура;
- Основни аспекти при извършване на контрола в проверяваната административна структура;
- Обобщаване на резултатите от извършената проверка;
- Изготвяне на констативни протоколи и доклади;
- Връчване;
- Издаване на административен акт за констатирани нарушения и търсене на дисциплинарна отговорност от виновните длъжностни лица;
- Нормативна база, законови и подзаконови актове за работа на административната структура.

Изискванията за структуриране на елементите на наръчника на проверяваната административна структура от инспекторатите извършващи вътрешен контрол са същите като при разработването на Вътрешните правила за работа и Методиката за инспекционната дейност поради факта, че съдържат същите изисквания за разработване на съдържателни и процедурни ограничения за осъществяване на инспекторския контрол.

Наръчник за извършваната контролна дейност на проверяваната административна структура няма да бъдат в състояние да решат всички установени проблеми на вътрешния инспекторски контрол с проверяваните администрации, но ще послужи за основа за бъдещо развитие на законовата уредба на вътрешноадминистративния контрол на администрацията.

Представената структура е апробиран в Инспектората на Агенцията за социално подпомагане и към момента разработения и приложен “Наръчник за извършваната контролна дейност от инспектората на Агенцията за социално подпомагане, на проверяваната административна структура – Регионална дирекция социално подпомагане, Дирекция социално подпомагане, специализираните институции за социални услуги и социални услуги предоставяни в общността.” е действащ. Наръчника за проверяваната административна структура може да послужат за модел на инспекторатите в административната система, които все още нямат по една или друга причина и не са разработили такъв.

Литература

1. <http://www.onlinerechnik.com>
2. Марков, К. Наръчник за извършваната контролна дейност от инспектората на Агенцията за социално подпомагане, на проверяваната

административна структура – Регионална дирекция социално подпомагане, Дирекция социално подпомагане, специализираните институции за социални услуги и социални услуги предоставяни в общността. Електронен журнал, ВСУ “Черноризец Храбър”, бр. 3, 2011 г.

3. Марков, К. Методика за контролната дейност в инспектората на агенцията за социално подпомагане. Електронен журнал, ВСУ “Черноризец Храбър”, бр. 3, 2011 г.